

accordance with NATO standards, international humanitarian law, and the conditions of modern warfare to train officers capable of acting professionally. The focus of the article is not only on the officer as a specialist, but primarily as a person who faces morally difficult situations and must be able to act responsibly. It is not just about following instructions, but about a choice in which not only the provisions of international law, but also personal values, the ability to maintain a human face under the pressure of circumstances, play an important role. After all, an officer working with a prisoner of war must not only be technically prepared – he must remain within the limits of humanity even when the entire context pushes to the opposite, this is what distinguishes a Ukrainian soldier from occupation formations – the ability to maintain humanity where the enemy has long lost it.

The need to update educational programs and practical training is substantiated in order to better prepare future officers to perform tasks related to interaction with prisoners, within the limits of the law and moral norms.

Keywords: prisoners of war, tactical officers, ethical responsibility, psychological training, international humanitarian law, simulation training, values, understanding, modernity.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-157.2024.04>

УДК 355.1:316.46

Рощенков Т. О., Гібало О. В.

ТРЕНІНГ ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕОРІЇ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА

З початком запеклої збройної боротьби проти широкомасштабної збройної агресії російської федерації в Україні у лютому 2024 року розпочалося мобілізаційне розгортання Збройних Сил України. Виникла нагальна потреба в командирах-лідерах, які вміють згуртовувати людей, просто та доступно пояснювати порядок виконання бойових завдань, а також обізнані у способах та прийомах мотивації особового складу та користуються повагою та авторитетом серед підлеглих. З огляду на це, стає актуальним розроблення та імплементація в освітній процес військових навчальних закладів оновлених освітніх програм, спрямованих на формування нового стилю військового лідерства, доброчесності, підвищення рівня практичної підготовки та готовності до професійної діяльності.

У статті окреслено методику розвитку лідерської компетентності через практичні заняття (тренінги), а також охарактеризовано фактори, що впливають на формування військового лідерства майбутніх офіцерів та сержантів через практичні заняття (тренінги), під час яких формуються вміння використовувати набуті знання з військового лідерства в умовах невизначеності, що часто виникає у бойових умовах та різноманітних ситуаціях (зокрема і конфліктних) під час побудови взаємовідносин з підлеглими.

Однією з найголовніших принципів військового лідерства вказано спроможність офіцера або сержанта правильно оцінювати обставини та приймати адекватні рішення для вчинення конкретних дій. Великою відповідальністю для військових керівників будь-якого рівня є необхідність приймати рішення щодо застосування зброї, тобто брати на себе відповідальність за наслідки її застосування, а також нести відповідальність за життя підлеглих під час прийняття рішень на застосування підрозділів в бою. Ця величезна відповідальність вимагає твердого та рішучого характеру, міцної психологічної стійкості, високого рівня інтелекту та вміння діяти в кризових ситуаціях.

Ключові слова: тренінг, військове лідерство, майбутні офіцери, кризова ситуація, бойові умови, Збройні Сили України.

З початком запеклої збройної боротьби проти широкомасштабної збройної агресії російської федерації в Україні у лютому 2024 року розпочалося мобілізаційне розгортання Збройних Сил України, до лав нашого війська прийшло багато чоловіків та жінок без досвіду військової служби. Беручи це до уваги, виникла нагальна потреба в командирах-лідерах, які вміють згуртовувати людей, просто та доступно пояснювати порядок виконання бойових завдань, а також обізнані у способах та прийомах мотивації особового складу та користуються повагою й авторитетом серед підлеглих. Відсутність підготовленого належним чином командного складу викликає порушення правильної комунікації у підрозділах та відсутність довіри до командування з боку підлеглих. Як наслідок це впливає на якість виконання бойових завдань у вигляді відмов від їх виконання, самовільного залишення військової частини, а також відмов від виконання наказів або непокори. Зазначена проблема більше проявляється на тактичному рівні управління військами, тому підготовка сержантів і молодшого офіцерського складу, як лідерів спроможних вести за собою особовий склад в бій, вкрай необхідна. Враховуючи підписаний 16.04.2024 Президентом України Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку”, виконання якого дозволить збільшити мобілізаційні людські ресурси, ступінь актуальності навчання офіцерів (сержантів), як військових лідерів суттєво підвищується. Також в умовах трансформації військової освіти відповідно до Концепції трансформації військової освіти, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. № 1410 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1490) одним із завдань трансформації визначено: розроблення та імплементація в освітній процес військових навчальних закладів, які здійснюють підготовку військових фахівців для Збройних Сил та інших складових сил оборони, оновлених освітніх програм, спрямованих на формування нового стилю військового лідерства, доброчесності, підвищення рівня практичної підготовки та готовності до професійної діяльності з урахуванням потреб інтеграції в НАТО і власного досвіду ведення бойових дій Збройними Силами й іншими складовими сил оборони.

Актуальність цього питання підтверджується відпрацюванням та виходом у світ Стратегії розвитку військового лідерства у Збройних силах України, затверджена наказом Головнокомандувача Збройних сил України від 17.11.2023 № 325 та Доктрини військового лідерства у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 22.01.2024 № 369.

Зазначене завдання з формування нового стилю лідерства вимагає переосмислення технологій навчання, які використовуються у підготовці командирів тактичного рівня, тому методологія підготовки офіцерів (сержантів) як лідерів потребує суттєвих змін.

Одним із напрямків вирішення проблеми може бути вироблення

методології реалізації теорії військового лідерства у практичних заняттях, що забезпечить їх вміння використовувати набуті знання з військового лідерства в умовах невизначеності, що часто виникає у бойових умовах та різноманітних ситуаціях (зокрема й конфліктних) під час побудови взаємовідносин із підлеглими.

Засновник теорії навчання Джон Дьюї у своїх працях постійно наголошує, що навчання має бути активним і спрямованим на практичне застосування знань. Відомий науковець Дональд А. Шон стверджував, що освіта має ґрунтуватися на досвіді і навчати вирішенню проблем, з якими людина стикається протягом свого життя. Питання розвитку лідерства через практичні заняття і тренінг досліджували В. Ковальова, Д. Бутенко, які наполягають, що тренінг є одним із провідних активних методів навчання лідерству, він виконує низку завдань, таких як аналіз ситуацій, здобуття нових знань і миттєве застосування їх на практиці, розвиток творчого потенціалу й уміння працювати в групі. Також С. Кузнецов за допомогою розробленого тренінгу “Стартап-лідер” стверджує, що вказаний тренінг допомагає розвивати певні групи лідерських якостей: інтелектуально-креативні, організаційних та соціально-комунікативні. Гордон Третголд у своїй статті вказує на розвиток лідерських навичок команди за допомогою різноманітних вправ, які спрямовані на розвиток довіри, критичного мислення, почуття єдності й товариства. Науковець Роберт Черти вважає, що створення позитивного робочого клімату за допомогою вправ на розвиток лідерства, є дуже продуктивними для згуртування команди. Розробник ідеї навчальних організацій Пітер Сенге зауважує, що лідери мають постійно навчатися через практику, співпрацю з іншими й аналіз систем, у яких вони працюють. Науковець та розробник теорії трансформаційного лідерства Джеймс Макагрегор Бернс у своїх працях наполягає, що практичні заняття сприяють формуванню таких рис трансформаційного лідера, як харизма, мотивація, індивідуальний підхід до команди. Дослідники Рональд Геффі та Гарет Джонс підкреслювали за результатами досліджень, що практика дає змогу розвивати адаптивне лідерство – здатність управляти змінами та вирішувати складні системні проблеми. Авторка книги “Changing on the Job” Дженніфер Гарві Бертон стверджує, що через практичне навчання лідери можуть змінюватися, реагуючи на нові виклики. Також науковець Лада Чепига зазначає, що за допомогою практичних вправ і тренінгів можна розвинути комунікативні навички та вміння, що дуже важливо для розвитку лідерської компетентності.

Практичні аспекти розвитку лідерства в системі підготовки Збройних Сил України досліджували професори: Олег Семиненко, Сергій Пехота, доценти: Юзеф Добровольський, Олександр Водчиць, доктор філософії Марія Ярмольчик, науковець Лілія Семененко.

Мета статті – окреслити методику розвитку лідерської компетентності через практичні заняття (тренінги), а також показати їх при підготовці майбутніх офіцерів і сержантів; охарактеризувати фактори, що впливають на формування військового лідерства майбутніх офіцерів та сержантів через практичні заняття (тренінги).

Одним із найголовніших принципів військового лідерства є спроможність офіцера або сержанта правильно оцінювати обставини та приймати адекватні рішення для вчинення конкретних дій. Великою відповідальністю для військових керівників будь-якого рівня є необхідність приймати рішення щодо застосування зброї, тобто брати на себе відповідальність за наслідки її застосування, а також за життя підлеглих під час прийняття рішень на застосування підрозділів в бою.

Ця величезна відповідальність потребує твердого та рішучого характеру, міцної психологічної стійкості, високого рівня інтелекту та вміння діяти в кризових ситуаціях.

Відповідно до Доктрини військового лідерства у Збройних Силах України визначені принципи військового лідерства та компетенції.

Принципи військового лідерства проявляються в :

- самовдосконаленні;
- проявах ініціативи;
- готовності до змін;
- ухваленні рішень;
- розумінні своїх підлеглих;
- турботі про підлеглих;
- навчанні власним прикладом;
- інформуванні підлеглих;
- підтримки морального духу;
- вихованні відповідальності.

Компетенції військового лідерства:

1. Фахові:

- знання тактики/оперативного мистецтва/стратегії;
- бойові навички;
- технічні знання;
- розуміння об'єднаних операцій.

2. Особистісні:

- інтелектуальна;
- емоційна;
- комунікативна;
- цифрова;
- управлінська.

Аналізуючи принципи та компетенції військового лідера в контексті їхнього вивчення та формування, можна продумати спектр занять, що спрямований на засвоєння принципів та формування компетенцій військового лідерства здобувачами освіти.

Відповідно до принципів Болонського процесу ефективно навчання відбувається в умовах глибокого поєднання теоретичної та практичної підготовки здобувачів освіти для формування їхніх умінь аналізу нестандартних завдань, проблем, вміння приймати рішення у нестандартних ситуаціях.

Тому з метою удосконалення підготовки військового лідера пропонуємо розглянути набуття компетенцій та засвоєння принципів за допомогою практичних занять.

З метою підвищення ефективності практичних занять із навчання військового лідерства кожен викладач має чітко усвідомлювати принципи проведення практичних занять.

1. Професійна спрямованість – зв'язок теорії з практичною діяльністю.
2. Систематичність і послідовність – логічна структура та поетапне засвоєння матеріалу.
3. Доступність – відповідність складності завдань рівню підготовки здобувачів освіти.
4. Активність і самостійність – залучення всіх учасників до виконання завдань.
5. Наочність – використання демонстраційних матеріалів і прикладів.
6. Зворотний зв'язок – постійний контроль засвоєння матеріалу.
7. Індивідуальний підхід – врахування особливостей кожного здобувача освіти.

8. Міжпредметні зв'язки – інтеграція знань із різних дисциплін.
 9. Практична значущість – формування конкретних умінь і навичок.
- Формами навчання під час проведення практичних занять є:

1. Фронтальна робота: колективне виконання завдань, групові дискусії, мозковий штурм.
2. Групова робота: метод кейсів, проектна діяльність, ділові ігри.
3. Індивідуальна робота: лабораторні дослідження, практичні вправи, самостійні завдання.

Методи проведення практичних занять:

1. Практичні: вправи, експерименти, моделювання.
2. Інтерактивні: рольові ігри, тренінги, симуляції.
3. Проблемні: аналіз ситуацій, розв'язання задач, дослідницькі завдання.
4. Цифрові: онлайн-практикуми, віртуальні лабораторії, інтерактивні симулятори.

Враховуючи форми та методи проведення практичних занять у контексті навчання здобувачів освіти військового лідерства, можна створювати різноманітні практичні кризові ситуації, з якими може стикнутися військовий керівник під час військової служби, що дасть змогу опанувати навички ефективного управління підлеглими, навчитися вирішувати конфлікти й підвищити якість комунікації у військовому колективі, а також покращити вміння приймати рішення у кризових ситуаціях і результативність командної роботи.

Враховуючи досвід російсько-української війни, в умовах застосування противником різноманітних засобів ураження (від дронів, артилерії, керованих авіабомб та ракет) підрозділи часто виконують завдання на передній лінії протягом певного часу (інколи терміном до тижня) без ротації, тому постає питання підготовки офіцера або сержанта шляхом створення для нього екстремальних умов, де він буде знаходитися в новій (незвичній для нього

обстановці, максимально дискомфортній) протягом тривалого часу. Наприклад, під час проведення курсу виживання в гірських умовах можна паралельно здійснювати навчання військового лідерства шляхом призначення і ротації на посадах командирів груп майбутніх сержантів та офіцерів. Після виконання кожного практичного завдання аналізувати проведені дії, детально розбирати, які лідерські якості командира вдалося проявити, чого не вистачило для кращого виконання завдання. Практичні заняття в цьому контексті мають особливу цінність, оскільки дають змогу застосовувати теоретичні знання у наближених до реальних умов обставинах.

Також з метою симулювання бойових кризових ситуацій, а також розвитку лідерських якостей в Сполучених штатах Америки розроблено багато тренажерів, серед них тренажер для морських піхотинців Корпусу морської піхоти США (USMC) Infantry Immersion Trainer. Він оснащений декораціями, генераторами запахів, піротехнікою, діють рольові гравці, є аніматроніка та проєктовані персонажі, щоб максимально відтворити середовище з кризовим і напруженим сценарієм. Тренажер має систему відеокамер з функцією запису для створення сценаріїв дій, бездротову аудіоапаратуру для комунікації керівника з підлеглими, аудіоапаратуру, яка розташовується за зональним принципом для відтворення звукового супроводження під час пересування, а також має відповідне комп'ютерне обладнання для прогнозування поведінки різноманітних цілей. Саме такі технології надають можливість створити середовище, яке максимально наближене до реального, й відстежити порядок прийняття рішень командиром в кризовій ситуації.

Окремо треба розглянути такий вид практичних занять, як рольові ігри, коли керівник заняття готує акторів зі складу інструкторів або осіб, які навчаються і спроможні створити відповідні моделі кризових ситуацій, де здобувачі освіти в ролі командирів мають проявити лідерські якості.

Також обов'язково потрібно проводити групові вправи на згуртування команди за допомогою виконання практичних вправ на смузі реакції лідера з метою індивідуального лідерського розвитку; підвищення рівня злагодженості бойового підрозділу; створення атмосфери в кожній групі, яка стимулює відкриту взаємодію й аналіз серед основних членів групи; розуміння бажаного навчального досвіду для контролю зростання, усунення регресу і визначення зміни в індивідуальних та групових діях у цих сферах; критики дій лідера групи після кожного завдання з подальшим оцінюванням продуктивності членів групи і стимулюванням їх до самоаналізу дій.

З метою розвитку ораторських здібностей, критичного мислення та навичок комунікації, прийняття рішень використовується метод роботи в малих групах (5-7 осіб – синдикат). Під час вирішення проблеми здобувачі освіти вивчають її, обговорюють в групах, приходять до єдиного висновку та готують загальну презентацію шляхів вирішення проблеми. Як навчальні питання можна розглядати шляхи розвитку цінностей військового лідерства, атрибутів і компетенцій передбачених моделлю вимог до військового лідерства та чотирьохфакторною моделлю формування військового лідерства відповідно

до Доктрини військового лідерства Збройних Сил України.

З перелічених методів практичних занять створюється курс тренінгу, що спрямований на розвиток лідерських якостей здобувачів освіти.

Критеріями оцінювання зазначеного курсу пропонується визначити:

- рівень розвитку лідерських компетенцій;
- здатність приймати ефективні рішення в стресових ситуаціях;
- якість комунікації з підлеглими;
- результативність командної роботи.

Як методи оцінювання цього курсу можна використовувати:

- психологічне тестування;
- експертна оцінка;
- зворотний зв'язок від підлеглих;
- аналіз практичних результатів.

Висновки. Отже, в процесі навчання лідерства здобувачів освіти практичні заняття (тренінги) відіграють важливу роль у створенні кризових ситуацій, під час яких можна оцінити прояви лідерських якостей здобувачами освіти.

Використана література :

1. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. Є., Бондаренко В. В. Теорія і практика формування лідера : навчальний посібник. Харків, 2017. 100 с.
2. Смуга реакції лідера (курс лідерства). Київ : “Центр учбової літератури”, 2023. 58 с.
3. Освітнє лідерство : від теорії до практики : монографія / авт. кол. ; за наук. ред. В. Р. Міляєвої; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. Київ, Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2021. 296 с. URL : <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659>.
4. Лефтеров В. О. Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ : монографія : у 2-х т. Т. І: Донецьк : ДЮОІ, 2008. 240 с.
5. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ “Ніланд ЛТД”, 2015. 224 с.
6. Ковальова В. І., Бутенко Д. С. Розвиток лідерських якостей студентів через тренінгові форми навчання. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19663>.
7. Семененко О., Семененко Л., Добровольський Ю., Водчиць О., Ярмольчик М., Пехота С. Основні теоретичні та практичні аспекти розвитку лідерства в системі підготовки Збройних Сил України: іноземний та вітчизняний досвід. URL : <https://www.researchgate.net/publication/373997821>.
8. Заруба О. Г. Лідерство у вищих військових навчальних закладах: моделі та програми підготовки. URL : <https://journals.urau.ua/ispss/article/view/196127>.
9. Рощенков Т. О. Шляхи створення дієвої командної вертикалі в підрозділі за рахунок військового лідерства в умовах російсько-української війни. *Філософсько-соціологічні та психолого-педагогічні проблеми підготовки особистості до виконання завдань в особливих умовах*. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 05.12.2024. Київ : НУОУ, 2024. С. 204-207.
10. John M. Hinck, PhD, Leadership Coaching as a Transformative Process in the Military. URL : https://researchportal.coachingfederation.org/Document/Pdf/abstract_3666.

References :

1. Romanovskyi O. H., Hura T. V., Knysh A. Ye., Bondarenko V. V. (2017). *Teoriia i praktyka formuvannia lidera* [Theory and practice of leader formation] : navchalnyi posibnyk. Kharkiv. 100 s. [in Ukrainian].

2. Smuha reaktsii lidera (kurs liderstva) [Leader Reaction Bar (Leadership Course)]. (2023). Kyiv : "Tsentr uchbovoi literatury". 58 s. [in Ukrainian].
3. Osvitnie liderstvo : vid teorii do praktyky [Educational Leadership: From Theory to Practice] : monohrafiia / avt. kol. ; za nauk. red. V. R. Miliaievoi; Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka [Elektronne vydannia]. Kyiv, Kryvyi Rih : Vyd. R. A. Kozlov, 2021. 296 s. URL : <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659> [in Ukrainian].
4. Lefterov V. O. (2008). Metodolohiia psykhotreninhu ta yoho vykorystannia u profesiino-psykholohichnomu rozvytku personalu, zadiiianoho v ekstremalnykh vyдах diialnosti. Psykholohichni treninhovi tekhnolohii v orhanakh vnutrishnikh sprav [Methodology of psychotraining and its use in the professional and psychological development of personnel involved in extreme activities. Psychological training technologies in internal affairs bodies] : monohrafiia : u 2-kh t. T. I: Donetsk : DIuI. 240 s. [in Ukrainian].
5. Kaplinskyi V. V. (2015). Metodyka vykladannia u vyshchii shkoli [Teaching methodology in higher education] : navchalnyi posibnyk. Vinnytsia : TOV "Niland LTD". 224 s. [in Ukrainian].
6. Kovalova V. I., Butenko D. S. Rozvytok liderskykh yakosti studentiv cherez treninhovi formy navchannia [Developing students' leadership qualities through training forms of learning]. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19663> [in Ukrainian].
7. Semenenko O., Semenenko L., Dobrovolskyi Yu., Vodchys O., Yarmolchuk M., Piekhot S. Osnovni teoretychni ta praktychni aspekty rozvytku liderstva v systemi pidhotovky Zbroinykh Syl Ukrainy: inozemnyi ta vitchyzniani dosvid [Main theoretical and practical aspects of leadership development in the training system of the Armed Forces of Ukraine: foreign and domestic experience]. URL : <https://www.researchgate.net/publication/373997821> [in Ukrainian].
8. Zaruba O. H. Liderstvo u vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladakh : modeli ta prohramy pidhotovky [Leadership in higher military educational institutions: models and training programs]. URL : <https://journals.urau.ua/ispss/article/view/196127> [in Ukrainian].
9. Roshchenkov T. O. (2024). Shliakhy stvorennia diievoi komandnoi vertykali v pidrozdili za rakhunok viiskovoho liderstva v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny [Ways to create an effective command vertical in a unit through military leadership in the conditions of the Russian-Ukrainian war]. *Filosofsko-sotsiologichni ta psykholoho-pedahohichni problemy pidhotovky osobystosti do vykonannia zavdan v osoblyvykh umovakh*. Zbirnyk materialiv Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii 05.12.2024. Kyiv : NUOU. S. 204-207 [in Ukrainian].
10. John M. Hinck, PhD, Leadership Coaching as a Transformative Process in the Military. URL : https://researchportal.coachingfederation.org/Document/Pdf/abstract_3666 [in Ukrainian].

T. ROSHCENKOV, O. GIBALO. Training as a way to implement theory of military leadership.

With the beginning of a fierce armed struggle against the large-scale armed aggression of the Russian Federation in Ukraine in February 2024, the mobilization deployment of the Armed Forces of Ukraine began. There was an urgent need for commanders-leaders who are able to rally people, simply and easily explain the procedure for performing combat missions, as well as knowledgeable in the methods and techniques of motivating personnel and enjoy respect and authority among subordinates. In view of this, it becomes relevant to develop and implement in the educational process of military educational institutions updated educational programs aimed at forming a new style of military leadership, integrity, increasing the level of practical training and readiness for professional activity.

The article outlines the methodology for developing leadership competence through practical training (training), and also characterizes the factors that influence the formation of military leadership of future officers and sergeants through practical training (training), during which the ability to use the acquired knowledge of military leadership in conditions of uncertainty, which often arise in combat conditions and various situations (including conflict) when building relationships with subordinates, is formed.

One of the most important principles of military leadership is the ability of an officer or sergeant to correctly assess the circumstances and make adequate decisions to take specific actions. A great responsibility for military leaders of any level is the need to make decisions on the use of weapons, that is, to take responsibility for the consequences of its use, as well as to bear responsibility for the lives of

subordinates when making decisions on the use of units in battle. This enormous responsibility requires a firm and decisive character, strong psychological resilience, a high level of intelligence, and the ability to act in crisis situations.

Keywords: training, military leadership, future officers, crisis situation, combat conditions, Armed Forces of Ukraine.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-157.2024.05>

УДК 378.4:378.147

Се Сяонань

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті охарактеризовано особливості процесу підготовки майбутніх викладачів вокального мистецтва до використання цифрових технологій у професійній діяльності. Актуалізовано важливість вирішення проблеми формування готовності майбутніх педагогів з вокалу до фахової інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Окреслено можливості цифрових засобів для вирішення широкого спектру дидактичних завдань із врахуванням специфіки вокального мистецтва. Зазначено, що реалізацію процесу формування готовності викладачів до використання цифрових технологій доцільно розглядати як послідовність трьох етапів: мотиваційно-ціннісного, операційно-практичного та рефлексивно-оцінювального. Розкрито зміст кожного етапу, взаємозв'язок завдань та наведено приклади можливостей їх реалізації. Встановлено, що базовим є мотиваційно-ціннісний етап, який передбачає комплексний підхід, що поєднує формування позитивного ставлення до цифрових інновацій, особистісної мотивації а також усвідомлення значущості нових технологій та різноманітності їх можливостей для викладання вокалу і практичний досвід їхнього використання в мистецькій освіті.

Визначено завдання операційно-практичного етапу для формування у студентів практичних умінь використання цифрових інструментів для вирішення фахових завдань. Описано завдання рефлексивно-оцінювального етапу, на якому акцентується увага на самооцінці рівня сформованої готовності викладачів вокалу, що передбачає ретельний аналіз власних досягнень у засвоєнні цифрових технологій та активне використання набутих знань у практиці. Зазначено важливість застосування чітких критеріїв рівня сформованої готовності до використання інструментів дистанційного навчання та створення цифрового контенту для занять з фахових дисциплін вокального мистецтва.

Ключові слова: формування готовності до професійної діяльності, підготовка педагогів, викладачі вокалу, освітній процес, педагоги музичного мистецтва, цифрові технології.

В умовах динамічних змін у сучасному суспільстві нагальною є потреба у переосмисленні традиційних підходів до підготовки педагогів до майбутньої професійної діяльності. Вирішення даного завдання можливе на основі цифровізації освітнього процесу, що передбачає застосування новітніх інформаційно-комунікаційних засобів для підвищення ефективності навчання та дидактичної діяльності викладачів. Адже сучасний викладач повинен бути не лише носієм фахових знань, а й агентом змін, здатним інтегрувати цифрові